

DET SÆRLIGE I ET MYLDER AF HISTORIER

MANON ALICE LAVAUD

Ph.d.-stipendiat i Socialvidenskab, Roskilde Universitet, manon@ruc.dk

23/11/2017 – Konference om Det “særlige” som potentiel ressource

DET SÆRLIGE I ET MYLDER AF HISTORIER

Jeg tænker "hold da kæft, det er godt nok trist, at folk ser mig sådan". Det kan være de mener, jeg er forstyrrende i min adfærd eller det kan være, at man har mange bolde i luften eller man er, at man har svært ved at tage initiativ til andre, eller man er for meget igangsætter, eller man har svært ved at, svært ved at lade andre sige tingene. Og de gange jeg har hørt det, har skullet læse det op, så tænker jeg, og har også sagt, "det der, det er simpelthen ikke mig, I sidder og skriver om". Det er langt fra mig. Det er igen, når folk ikke kender mig, så er det det, de tænker.

(Interview nr. 1 med Markus)

DET SÆRLIGE I ET MYLDER AF HISTORIER

- Brede blikket lidt ud – nuancere og udfordre fortællinger om problemer og udsathed.

Nogle centrale spørgsmål:

- Hvad fortæller børnene og de unge om sig selv?
- Hvad fortæller professionelle om de samme børn og unge?
- Hvilke styrker og udfordringer nævnes i fortællingerne?
- Hvilke forståelser af normalitet og afvigelse konstrueres i fortællingerne?

TEORETISK RAMME

Et konstruktivistisk og interaktionistisk perspektiv på fortællinger.

- Fortællinger *gør* noget. Skaber identiteter/selver, handlemuligheder og former praksis.
- Fokus på mange små fortællinger, der fortælles og forhandles i interaktioner – i stedet for unikke, sammenhængende livshistorier.
- Fortællinger er ikke ”sande”, men kan være troværdige og genkendelige.
- Nogle fortællinger er udbredte og magtfulde – og kan derfor virke mere troværdige end andre.
- Normer og fortællinger er dog foranderlige – der plads til forandring.

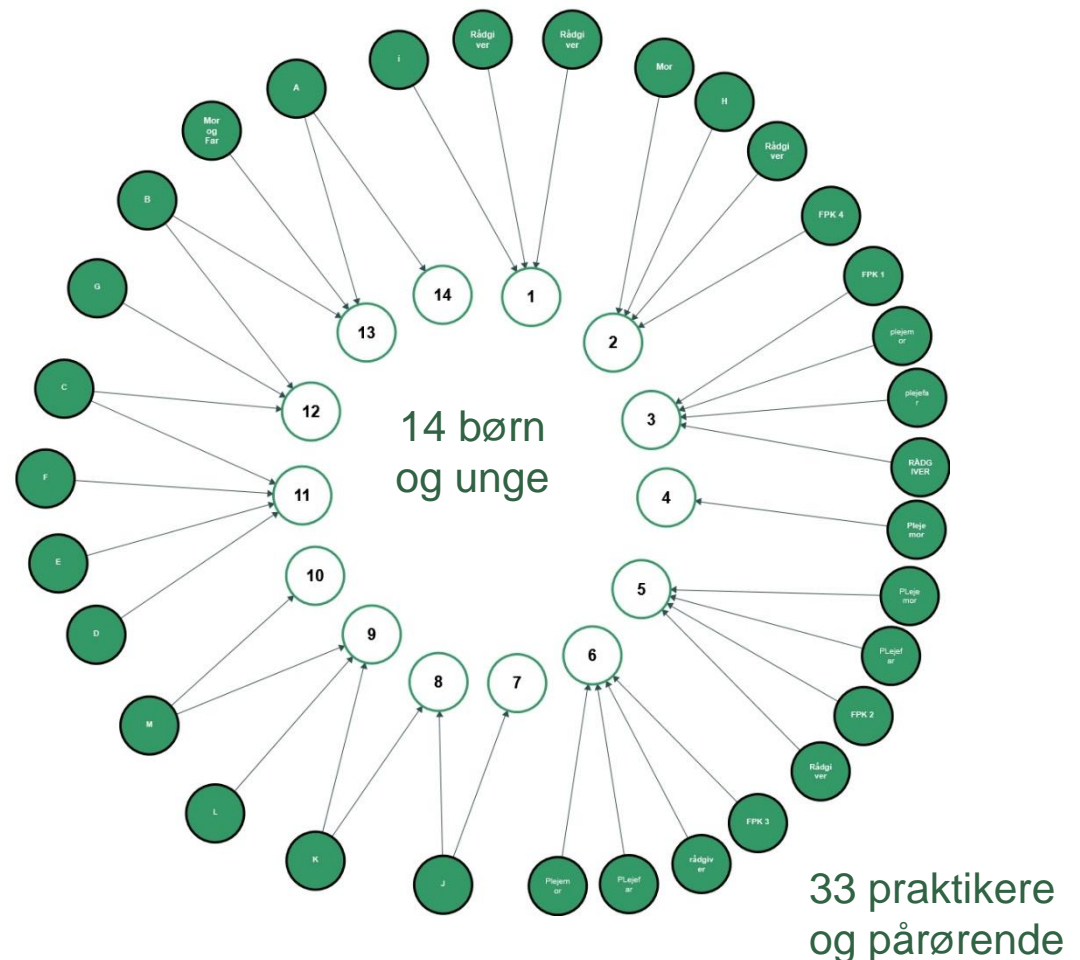
Referencer til bl.a.:

Gubrium & Holstein 2001, 2009; Loseke 2007; Davies 2000, 2014; Søndergaard 2002; Sermijn, Devlieger & Loots 2008; Bamberg & Georgakopoulou 2008, Georgakopoulou 2006; Becker 1966; Foucault 1967; James, Jenks & Prout 1998.

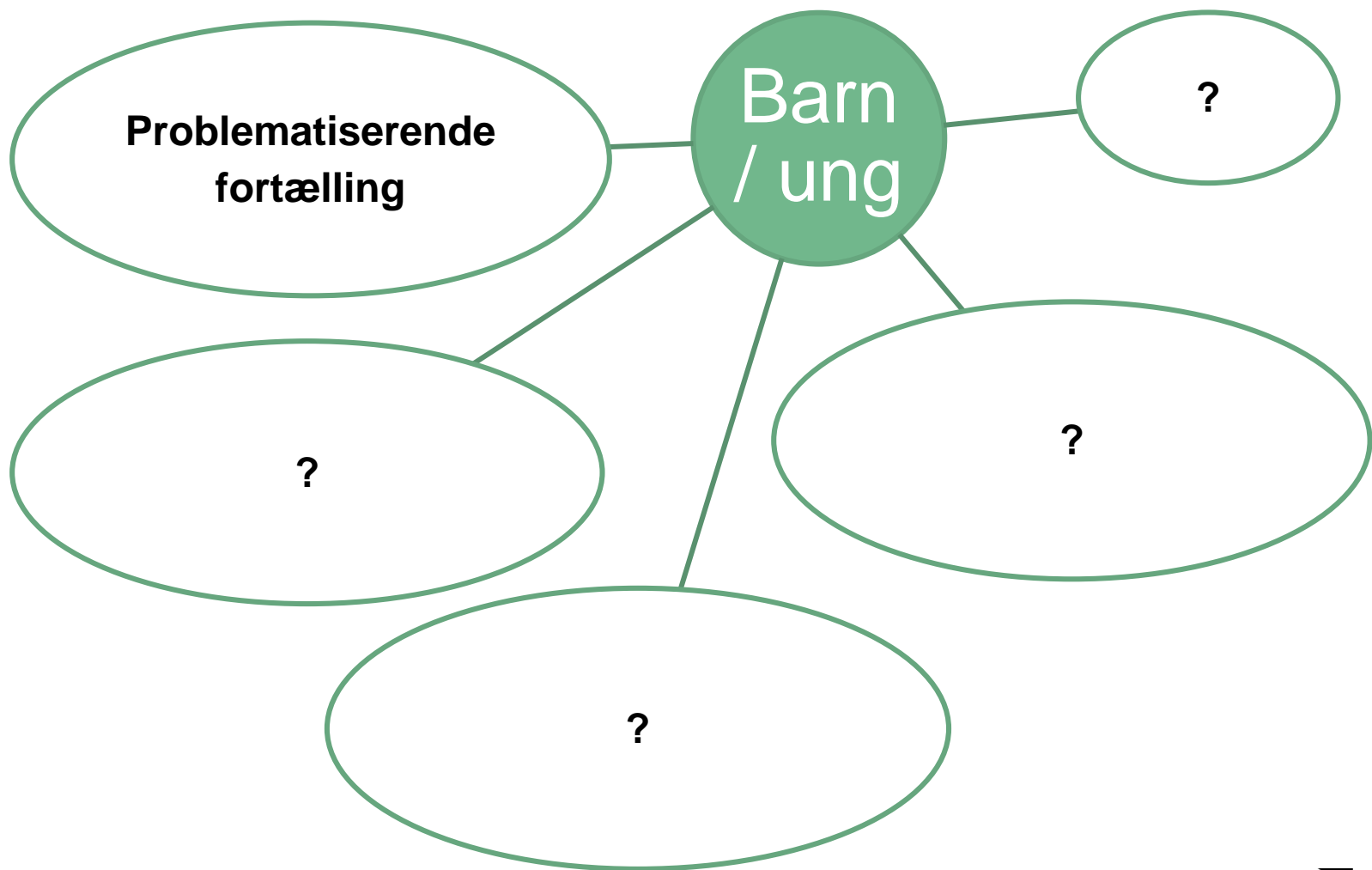

OVERBLIK OVER MIT EMPIRISKE GRUNDLAG

- 10-24 år.
- Anbragt i familiepleje
- Anbragt på opholdssteder
- Boede på institution for unge med ”psykiske sårbarheder”
- 30 interview med børn & unge
- 41 interview med praktikere og pårørende
- Deltagerobservationer på 2 institutioner og ifm. Interviews.

ANALYSEPROCES PÅ UDKIG EFTER DE MANGE HISTORIER

NOGLE FORTÆLLINGER OM SIGRID OG HUMØRSVINGNINGER

- en klar borderliner!

Jeg finder MORTEN i køkkenet, og hjælper ham med at begynde madlavningen, mens vi taler om løst og fast. [...] Vi taler også om diagnoser, [...] som MORTEN har meget erfaring med fra et tidligere job... og han fortæller om Sigrid... at Sigrid ringede her i eftermiddag fra skolen og sagde at hun havde ondt i maven, så han havde sendt en kollega afsted efter hende. Men da kollegaen nåede frem i bil, havde Sigrid andre planer med nogle veninder og havde sagt til kollegaen: "du kan bare køre hjem igen"... MORTENS vurdering er, at hun har borderline. MORTEN siger også, at han for nylig havde siddet med en kollega og kigget hendes papirer igennem, og hans indtryk er, at det altså er mere end almindelige teenager-humørsvingninger... Hun er ikke udredt, men det minder om Borderline... Hun kan ikke se sit eget ansvar og hun projicerer sine følelser hen på andre... hvis hun selv har det skidt, skal hun nok få andre til at have det skidt også... men det overrasker nu heller ikke MORTEN, for MOR har måske også borderline [...].

(Observationsnoter, Fjerde besøg, Runde 2)

NOGLE FORTÆLLINGER OM SIGRID OG HUMØRSVINGNINGER

- jeg kan se det i øjnene på hende... (1/3)

KIRSTEN: Nå men, Sigrid er jo lige blevet 13 år, og hun er også teenager. [...].

Hun vil så gerne være som alle andre. Men har svært ved de der sociale spilleregler. Har svært ved at byde ind med noget. Står tit ude i kanten og observerer. Men har rigtig svært ved at være i det og får lavet nogle konflikter, men øver sig. Man kan se, hun øver sig i, "okay. Jeg skal måske tale pænere", "jeg skal måske lige". Altså hun kommer med nogle spydigheder, som ikke er så heldige, så bliver man jo afvist, det er der ikke så mange, der gider. [...]

Hun er ikke sådan en pige, der siger "jeg er ked af det, fordi [...]". Man skal selv gå ind i det, hvis man kan se, hun begynder at være urolig, og så lader hun det gå udover de andre børn. [...].

(Interview med KIRSTEN, Runde 2).

NOGLE FORTÆLLINGER OM SIGRID OG HUMØRSVINGNINGER

- jeg kan se det i øjnene på hende... (2/3)

[...]

Jamen hun kan komme hjem, og hvis du ikke når at fange hende, for jeg kan se det i øjnene på hende. Så kan hun flyve lige i hovedet på [et andet barn], skubbe til ham og svine ham til verbalt. (ja) Så finder hun bare på et eller andet, så har han smidt en sok over på hjørnet eller et eller andet, og så går hun helt bananas, og er ikke særlig rar at være sammen med. (ja) Men hvis man så lige kan fange hende og sådan lige gætte rigtigt eller et eller andet, så... Så kan man trække hende ind, og så bliver hun ked af det, og så kan hun lige komme af med det...

(Interview med KIRSTEN, Runde 2).

NOGLE FORTÆLLINGER OM SIGRID OG HUMØRSVINGNINGER

- jeg kan se det i øjnene på hende... (3/3)

[...] Selvfølgelig skal hun ikke gøre de der ting, men hvis man lige tager den anden del med også og lige indfanger hende. For det er sjældent, hun gør det, uden der ligger noget bag. (ja) Men nogle gange vælger hun, hvis der er medarbejdere her, som hun absolut ikke gider at have noget med den dag, så kan man nøjes med at adfærdsregulere hende, for så får man ikke noget ud af det. Det ønsker hun ikke. Hun hader, at vi alle sammen kender hendes historie. Og det kan man jo egentlig godt følge.

Manon: Ja. Der er så mange forskellige mennesker.

KIRSTEN: Og der bliver skrevet dagbog. At når det kommer op: "Gud, ved de nærmest alle sammen alt om mig?!" Det er jo næsten ikke til at holde ud og være i. Så hun ønsker heller ikke, at alle skal komme og spørge ind til hende. Om hele hendes følelsesliv. (nej) Det magter hun simpelthen ikke.

(Interview med KIRSTEN, Runde 2).

NOGLE FORTÆLLINGER OM SIGRID OG HUMØRSVINGNINGER

- Hvad fortalte Sigrid selv?

Sigrid: [...] meget glad pige, der gerne vil være venner med alle og have det hyggeligt med alle. Men nogle gange kan jeg også bare være skidesur.

[...]

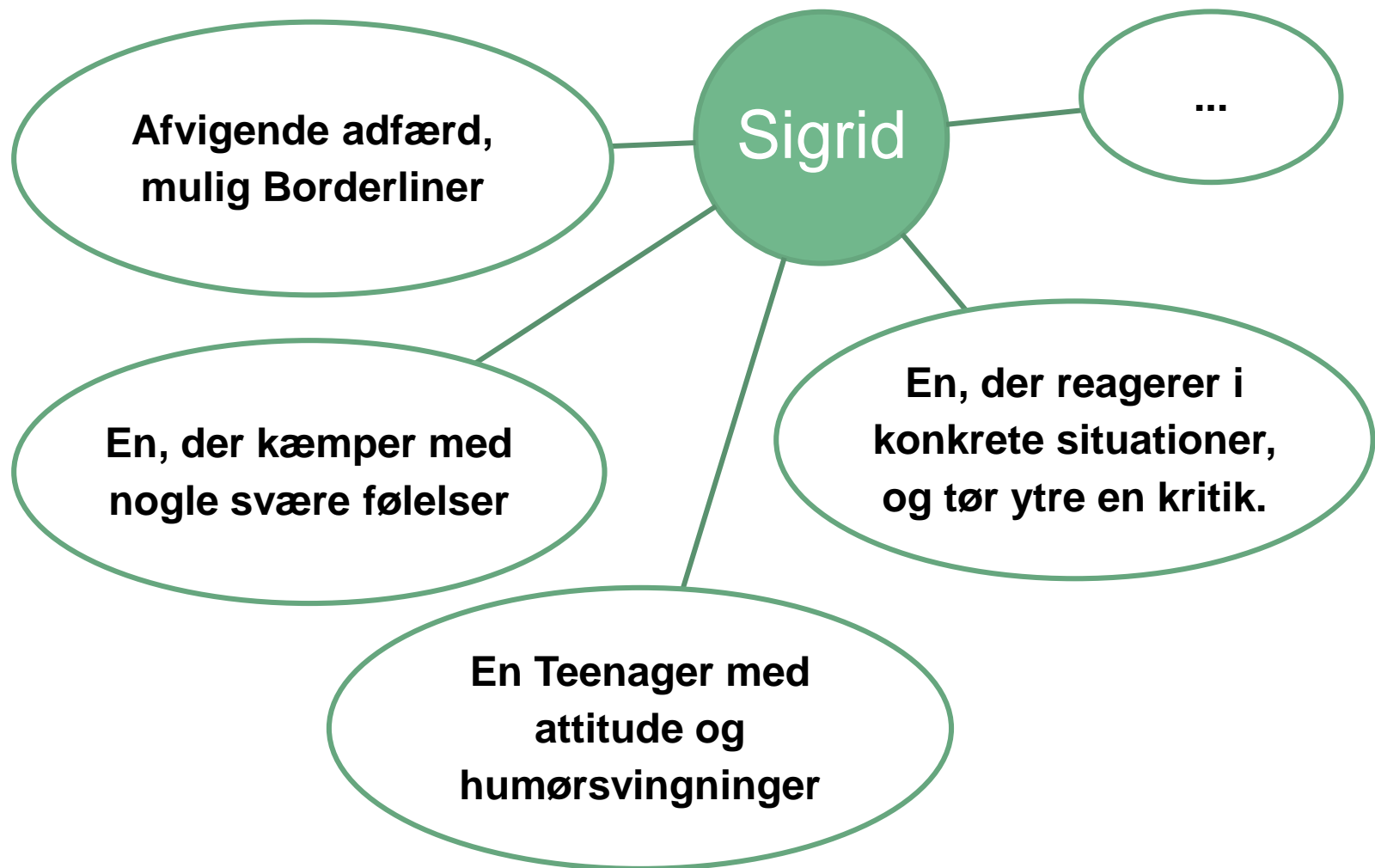
Sigrid: Jeg er sådan tit, ofte glad, faktisk (ja). Undtagen når der er noget, der sådan generer mig agtigt, så bliver jeg lidt sur og lidt ked af det.

Manon: Ja. Hvad kan det være for eksempel?

Sigrid: Hvis der er noget, jeg ikke må herhjemme, som rigtig mange må (ja), eller hvis de siger noget forkert...

(Interview med Sigrid, Runde 1)

NOGLE MULIGE FORTÆLLESPOR OM SIGRID

AT SE DET SÆRLIGE I ET MYLDER AF HISTORIER

- Der kan være andre forståelser af hvad der er på spil,
 - som sætter barnet/den unges handlinger og muligheder i et nyt lys,
 - og som peger i retninger af andre handlemuligheder.
- Åbner op for kompleksiteten – og en vis usikkerhed.

“The single story creates stereotypes, and the problem with stereotypes is not that they are untrue, but that they are incomplete. They make one story become the only story.” (Adichie, 2009)

REFERENCER (1/2)

- Adichie, C. N. (2009). *The Danger of a single story*. TED talk. Tilgængelig på: http://www.ted.com/talks/chimamanda_adichie_the_danger_of_a_single_story. Besøgt d. 15/11/2017.
- Bamberg, M., & Georgakopoulou, A. (2008). Small stories as a new perspective in narrative and identity analysis. *Text and Talk*, 3, 377–396.
- Becker, H. S. (1966). *Outsiders: studies in the sociology of deviance*. New York: The Free Press.
- Brinkmann, S., & Petersen, A. (2015). *Diagnoser*. Klim.
- Bryderup, I. M. (red.) (2011). *Diagnoser i specialpædagogik og socialpædagogik*. København: Hans Reitzel.
- Davies, B. (2000). *A body of writing, 1990-1999*. AltaMira Press.
- Davies, B. (2014). *Listening to children*. Routledge.
- Davies, B., & Harré, R. (1990). Positioning: The discursive production of selves. *Journal for the Theory of Socialbehaviour*, 20(1), 43–63.
- Egelund, T., Andersen, D., Hestbæk, A., Lausten, M., Knudsen, L., Fuglsang, R., & Gerstoft, F. (2008). *Anbragte børns udvikling og vilkår*. København: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Egelund, T., Christensen, P. S., Jakobsen, T. B., Jensen, T. G., & Olsen, R. F. (2009). *Anbragte børn og unge - en forskningsoversigt*. København: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Foucault, M. (1967). *Madness and civilization*. Routledge.
- Georgakopoulou, A. (2006). Thinking big with small stories in narrative and identity analysis. *Narrative Inquiry*, 16(1), 122–130.
- Gubrium, J. F., & Holstein, J. A. (red.) (2001). *Institutional selves : troubled identities in a postmodern world*. Oxford University Press.
- Gubrium, J. F., & Holstein, J. A. (2009). *Analyzing narrative reality*. SAGE.

REFERENCER (2/2)

- Gulløv, E. (2016). Følelshåndtering i et socialhistorisk perspektiv. *Dansk Sociologi*, 27(3–4), 177–189.
- James, A., Jenks, C., & Prout, A. (1998). *Theorizing childhood*. Cambridge: Polity Press.
- Lagoni, K., Lavaud, M., Fjordside, S., & Warming, H. (2014). *Litteraturreview om udsatte børn og unge*. Tilgængelig på: <http://saerlig.ruc.dk/wp-content/Litteraturreview.pdf> . Besøgt d. 15/11/2017.
- Lausten, M., Andersen, D., Skov, P. R., & Nielsen, A. A. (2013). *Anbragte 15-åriges hverdagsliv og udfordringer. Rapport fra tredje dataindsamling af forløbsundersøgelsen af anbragte børn født i 1995*. København.
- Loseke, D. R. (2007). The study of identity as Cultural, Institutional, Organizational and Personal Narratives: Theoretical and Empirical Integrations. *The Sociological Quarterly*, 48(4), 661–688.
- Mølholt, A.-K. (2017). *Når man har været anbragt. En sociologisk undersøgelse af fortællinger om fortid, nutid og fremtid hos unge, der har været anbragt uden for hjemmet*. Ph.d.-afhandling, Aalborg Universitetsforlag.
- Nielsen, H. E. (2015). *TABUKA. Tidligere anbragtes bud på kvalitet i anbringelsen af børn og unge (e-bogsudgave)*. Frederiksberg: Frydenlund.
- Prieur, A., Jensen, S. Q., Laursen, J., & Pedersen, O. (2016). “Social Skills”: Following a Travelling Concept from American Academic Discourse to Contemporary Danish Welfare Institutions. *Minerva*, 54(4), 423–443.
- Rose, N. (2006). Disorders Without Borders? The Expanding Scope of Psychiatric Practice. *Biosocieties*, 1(1), 465–484.
- Sermijn, J., Devlieger, P., & Loots, G. (2008). The Narrative Construction of the Self: Selfhood as a Rhizomatic Story. *Qualitative Inquiry*, 14(4), 632–650.
- Søndergaard, D. M. (2002). Poststructuralist approaches to empirical analysis. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 15(2), 187–204.
- Warming, H., Fjordside, S., & Lavaud, M. A. (2017). *Det dobbelte blik. Se styrkerne i det særlige hos børn og unge i udsatte positioner*. København: Akademisk Forlag.

TAK FOR JERES OPMÆRKSOMHED

Manon Alice Lavaud

Kontakt: manon@ruc.dk